

« zurück blättern vor »

SZYNKOWAĆ v. imp., ab 1380. **1)** ‘etw. verteilen, jmdm. etw. anbieten, jmdn. bewirten’ – ‘rozdawać coś, częstować czymś’: Ende 14. Jh. Gn gl. 41 a, STP *Iste deus volens hospitibus suis... in hoc mundo... propinare potum celestem, sinkouacz to pice nebeske, hoc ipsum potum infudit in vas.* o Mitte 15. Jh. R XXIV 360, STP *Omne, quod est in mundo aut concupiscencia carnis, aut concupiscencia oculorum, aut superbia vite, et de his peccatis propinatur, synkuyø, winum ph(araoni), id est dyabolo.* o [LBel.] (1582) 1764–1768 Stryjk.Kr. žyc., L *Nie patrzę zysków wykretami, Nim szynkował u sądów ięzyka funtami.* – STP, L, SWIL, SW (stp. przeni.), DOR (daw.). **2)** ‘ein Wirtshaus betreiben, alkoholische Getränke verkaufen’ – ‘prowadzić szynk, sprzedawać napoje alkoholowe’: 1398 StPPP VIII nr 6574, STP *Isze Paszek... mesczkego *brawa na przymował any se mesczkym prawem obchodził, any piwa schynkował.* o ca.1480 OrtOssol 58 2, STP *Myesczanyn(owi), czo ma woithowstwo dziedzyczne w myescze, nye moga bronycz szynkowacz.* o 1538 KłosAlg G, SPXVI *Po czemu ma szynkowć 1. kwartę [wina].* o 1544 SPXVI *Bywayą thefz v ciganka [...], kthori piwo schynkuye.* o 1596 VotSzl D4, SPXVI *co dzień wárzą / á co godziná práwie szynkuią y piją.* o 1641 K.Opal.Sat. 212 *piwsko mizerne szynkować.* o 1793 Per.Lek. 257, L *Wódka początkowo nie była wymyślona, by ią w karczmach szynkowano.* o 1884 Jun.Mazur. 125, DOR *I w jego losach także zmiana zaszła. Już obecnie nie szynkuje, nie siedzi na karczmie.* o 1952 Szwanek. Warsz. 112, DOR *Przy zbiegu Królewskiej drogi (...) wystawił Bieliński przedsiębiorstwo dochodowe – karczmę zwaną “Otwockiem” gdyż szynkowano w niej piwo produktowane w dobrach otwockich marszałka.* – STP, SPXVI, MAČZ, CN, TR, L, SW, DOR (przestarz.). **3)** ‘etw. verkaufen, mit etw. handeln’ – ‘sprzedawać coś, handlować czymś’: (1669–1697) 1738 Vol.Leg. 5 184, L *Sól po miasteczkach kwartami szynkuią.* o [arch.] (1843–1846) 1885–1887 Baliń.M.Polska IV 547, DOR *Żaden obcy kupiec nie będący mieszczaninem kopylskim ani żadna niewiasta, która nie jest mieszczką, nie mogą oprócz jarmarku płócien tkackich, surowych i bielonych, na łockie krajać i szynkować, nosząc po ulicach i domach.* – L (improp.), SWIL (niek.), SW (m. u.), DOR (daw.). ◇ **Etym:** mhd. *schenken* v., ‘bewirten, Getränke verkaufen; geben, verleihen’, LEX, nur für Inh. 1, 2. ◇ **Der:** *szynkowstwo* subst. n., (1551) 1564 Biel.Kr. 149b, L, zuerst geb. L, nur für Inh. 2; *szynkowy* adj., 1564 SienLek 85, SPXVI, zuerst geb. MAČZ, nur für Inh. 2; *wyszynkować* v. pf., 1568 RejZwierc 108, SPXVI, zuerst geb. TR, nur für Inh. 2, 3; *zaszynkować* v. pf., zuerst geb. L, nur für Inh. 2, 3. ♦ Das Verb ist früher als ↑*szynkarz* und erheblich früher als ↑*szynk* belegt. Es ist also mit ziemlicher Sicherheit als direkte Entlehnung anzusehen.